

ספר זכרון

יחי ראובן

ע"ש הכה"ח
ראובן הלוי לעוזין ז"ל

אוסף חידושי תורה
עמ"ס
בבא בתרא

מדור עבודה שבלב
עניני תפילה
בהלכה ובאגדה

ספר זכרון

יחי
ראובן

ע"ש הכה"ח
ראובן הלוי לעוזין ז"ל

אוסף
חידושי תורה
בבא בתרא

מדור עבודה שבלב
תפילה

כענינו וכווננו
תורה ופסוק
כוננו וכווננו וכווננו

ספר זכרון

יחי ראובן

אוסף חידושי תורה מרבותינו

עמ"ס

בבא בתרא

ונלוה אליו

מדור עבודה שבלב

על עניני תפלה

בהלכה ובאגדה

ע"ש ולע"ז

הבה"ח ראובן בן יבלחט"א ר' צבי יהודה הלוי לעווין ז"ל

נלב"ע ביום השב"ק אחרון של פסח

שנת תשע"ט

לייקוואוד יצ"ו

תשפ"א

תוכן הענינים

- א. קוים לדמותו של הבה"ח ראובן הלוי לעווין ז"ל.....
ג. חידו"ת מהמנוח ז"ל בסוגיא דהולך בזכי בגט.....

השותפין

- זז. בגדרי מוחזק והמסתעף.....
כו. נספח - מכתב בענין מוחזק וחזקת כ"מ.....
הג"ר מאיר הערשקאוויץ שליט"א ר"י בית בנימין סטענמפארד
כח. בגדר חיוב בנין כותל.....
הג"ר דוד כהן שליט"א ר"י חברון
מד. בענין חיוב כותל ונזקי שכנים.....
הג"ר ישראל ערליך שליט"א ר"י משכן התלמוד
נג. גדרי חיוב ראייה בחצר ובגג.....
הג"ר יעקב דרילמן שליט"א ר"י בית יוסף
נח. בגדרי שותפות.....
הג"ר אברהם משה זיידמן שליט"א ר"י נחלת סופרים
סא. קנו מידו - גדרי קנייני חליפין.....
הג"ר אברהם משה זיידמן שליט"א ר"י נחלת סופרים

לא יחפור

- ע..... בענין הבא לסמוך בצד המיצר
הגאון רבי גרשון אברהם וויזנפעלד זצ"ל ר"מ בישיבת בית התלמוד ותפארת ירושלים
- פר..... בענין שיטות הראשונים בסוגיא דחרדל
הג"ר נתן נטע חפץ שליט"א ר"מ בישיבת תורת חיים
- קח..... גדר חיוב הרחקת שכנים [ספק בנוקי שכנים]
הגאון רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל ר"י מיר ירושלים

חזקת הבתים

- קב..... סוגיא דחזקת ג"ש להולכי אושא
הג"ר אליהו דב וכטפויגל שליט"א ר"י זכרון משה
- קלה..... בענין חזקת ג' שנים
הג"ר מאיר הלוי שמערן שליט"א ר"י פאססעיק
- קלח..... ביאור שיטת הרמב"ן בחזקת ג' שנים
הג"ר אליהו דב וכטפויגל שליט"א ר"י זכרון משה
- קמו..... בענין חזקת ג"ש ואחוי שמריך
הגאון רבי שאול ברוס זצ"ל ר"י בית התלמוד
- קנ..... בביאור דעת הרשב"א במעמא דחזקת ג"ש
הג"ר איסר גארעליק שליט"א ר"מ בישיבת זכרון משה
- קסא..... בענין חזקת קרקעות וחזקת מטלטלין
הג"ר ירוחם אלשיך שליט"א ר"י בית מדרש גבוה
- קסח..... בענין חזקת קרקעות וחזקת תשמישין
הג"ר שלמה אייזין שליט"א ר"מ בישיבת דרכי תורה

קוים לדמותו של הבה"ח ראובן הלוי לעווין ז"ל

הקדמה

נסיון זה לתאר לפני הקורא דמותו המיוחדת של הבה"ח ראובן ז"ל איננה מן הקלות. כי דל כוחנו מלתאר כראוי מעלותיו המרובים וסגולותיו המיוחדים, אך זאת אמרנו "כי לא עליך המלאכה לגמור וכו'", ועל כן נטלנו על עצמנו לערוך המאמר הבא, ונשתדל כפי מיטב יכולתנו להחיות בה את דמותו של המנוח ז"ל, כפי אשר תשיג ידינו בס"ד.

ובאמת נראה כי העסק בהפקת לקח מדרכיו מדותיו של ראובן ז"ל, מעלה מיוחדת, ותועלת מרובה יש בה. כי הוא ז"ל, מצד אחד, הי' דרכו להיות מאד מעורב עם הבריות להתחבר עמהם ולשמוח אתם, עד שיתכן שבלי התבוננות מיוחדת ניתן הי' לחשובו כ"בן עליה חשוב – אך מן הרגיל", אולם לאמיתו של דבר לא הי' בחור רגיל כלל וכלל, אלא היה כולו בבחינת "חידוש". כי תפקידו בחיים מיוחד היה, לעבור את החיים עם הרבה קשיים ומפריעים, ויחד עם זאת ניחן בכוחות נפשיים נדירים, וברוב עבודתו הצליח לפתח ולנצל את כוחותיו, ועי"ז להתרומם מעל מצבו ולהגיע לאן שהגיע.

ולכן אל נא יצפה הקורא למצוא בתוך דברינו עובדות פלאיים או מדריגות נוראות וכדומה, אלא ימצא כאן ענינים ומדריגות השייכים לכ"א. כי מה שנערך כאן הוא סיפור חייו של בחור צעיר שהתמודד כל ימיו בקשיים, ובתוכם – ועל ידם הצליח להתעלות מאד. ובאמת אלו הן פליאותיו, והן הן נוראותיו, איך שלא התפעל כלל ממצבו אלא שנס מתניו וחי את חייו בעוז ובגבורה, ותמיד הי' שש כגיבור לרוץ אורח חיים למעלה למשכיל. ובתוך שנות חייו הקצרים עלה ונתעלה והגיע לשלימות גדולה.

שמחת החיים

ראובן ז"ל הי' כמעין הנובע של חיות ושמחה כל מי שבא במפגש עמו הי' מתרשם משמחתו וחיותו, כי תמיד היו פניו מפיקים חדוה ועוז, והי' תמיד מלא שמחה ורעננות. לא הי' נצרך לסיבות חיצוניות לעורר שמחתו אלא כך הי' מצב רוחו בעצם, מלא שמחה והתפעלות חשק ורעננות. ולא שמר את שמחתו לעצמו אלא הי' משתף את חבריו עמו, ובכל מקום שהלך השתדל להשרות רוח של שמחה וטוב לבב. ובאמת מפליא הדבר, איך שדווקא הוא ז"ל, אשר היו לו כל כך הרבה קשיים תמידיים, אשר מטבעם מצמצמים רוחו

של אדם ומכניסים אותו לתוך עצמו - הוא זה שהי' הדמות והסמל של חיות ושמחה. הלוא דבר הוא !

ובודאי עלינו לעמוד על פשר הדבר, להבין מה היה סוד שמחתו? ולהלן בעה"י ננסה לעמוד על כך, אך תחילה נקדים, כי הוא ז"ל השקיע עבודה להגיע לכך. אמת, כי נולד בתכונות נפשיים אשר עזרו לו בזה, אך הוא לא הסתפק בכך, אלא גם עבד על עצמו שבכל מצב שיהיה ישאר במצב רוח מרומם ומשמח. ותמיד הי' תובע מעצמו ומאחרים להיות בהתחדשות ורעננות, ולהתרחק מהתייבשות והתיישנות.

ועכשיו נמשיך בס"ד להשתדל לעמוד על כמה ענינים אשר כנראה היו מן הגורמים העיקריים בחיותו ושמחתו.

שמח בחלקו

ראשון לציון, מה שראובן ז"ל הצטיין באופן נפלא במדת שמח בחלקו, אשר פירושו כמשמעו, לא רק שלא להצטער על מה שאין לו, אלא, ליתן הדגש על צד הטוב, ולהיות שש ושמח בחלקו שיש לו.

וראובן ז"ל היה מן המיוחדים בזה, כי היה מרבה להתפעל ולשמוח מכל דבר טוב שקיבל, וגם לרבות דברים קטנים ביותר, וכן בכל דבר חידוש ששמע או סברא שהבין, וגם לרבות טובות גשמיים, בכולם התבונן עליהם, והחשיבם, וקבלם מתוך התפעלות ושמחה.

פנימיות

סיבה שני', כי ראובן ז"ל הרגיש אושר רב וסיפוק נפלא מכל דבר טוב שזכה לעשות. והסיבה לכך, כי מעשיו לא נעשו כמצוות אנשים מלומדה, אלא באו מתוך הכרה ברורה כי זהו הטוב וזהו האמת. הוא הי' רחוק מן החיקוי ומהתדמות לאחרים, אלא בכל ענין וענין, הי' ניגש מעצמו אלי' - מתוך גישתו היחודית - לבררה ולעמוד על טיבה לדעת מהו הדרך הראויה [ובאמת ע"פ רוב לא היו לו הנהגות מיוחדות אלא הי' נוהג כמו שכולם נוהגים, אך לא מחמת שכולם נוהגים כן אלא מפני שהרגיש והבין כי זהו הטוב וזהו האמת].

ומכיון שכן זכה להרגיש בכל מעשיו סיפוק נפלא, כי הרי אין אושר בעולם כמי שעוסק בהאמת מתוך הכרה שכן הוא האמת ! וכלשונו הנפלא של המגיד משנה (בסוף הל' לולב) ז"ל, "חייב לעשותן (המצוות) והוא שמח בעשייתן ויעשה הטוב מצד שהוא טוב ויבחר באמת מצד שהוא אמת וכו' ויבין כי לכך נוצר לשמש את קונו וכשהוא עושה מה שנברא עבורו ישמח ויגל", עכ"ל. ועוד, שע"י שהי' ראובן ז"ל מבין ערכה וחשיבותה של כל דבר טוב, היה מתקשר

הג"ר מאיר הערשקאוויץ שליט"א

ר"י בית בנימין סטעמפארד

בגדרי מוחזק והמסתעף

לומר משום דהנך ג"כ חשיבי ראי' ולא גריעי מעדים דמועילים להוציא, דודאי גריעי מעדים, ואפי' חזקה דא"א פורע תוך זמנו נר' דגרע מעדים ואפ"ה מוציאין על ידה, וצ"ע.

(ג) הנה בגמ' ב"ק (מו.) חכמים אומרים זה כלל גדול בדין המוציא מחבירו עליו הראיה, וקפריך עלה כלל גדול לאתו' מאי ומשני דאפילו בברי ושמא אמרי' הממע"ה ולא ברי עדיף א"נ לענין דאין הולכין בממון אחר הרוב, ולכ' אם נפרש דטעמא דרב דהולכין אחר הרוב משום דגם רוב חשיב ראי' מספקת להוציא, א"כ איך נמצא רמז מלשון המשנה זה כלל גדול בדין "הממע"ה" דלא מהני רוב, הא לרב גם רוב חשיב ראי' (ולומר דעכ"פ כיון דיש כאן יתור לשון זה כלל גדול בדין, ע"כ אתי לרבויא דלא מהני רוב להוציא ממון, הא סוכ"ס אין דין זה מתברר מל' הממע"ה), וע"כ דדין הממע"ה אינו מתקיים אלא בעדים וכמ"ש רש"י ראי' בעדים, והשתא שוב צ"ב מאי דמצו' כמה אופנים דמוציאין ממון בלא עדים.

(א) ב"ק דף מו: א"ר שמואל בר נחמני מנין להמוציא מחבירו עליו הראיה שנאמר מי בעל דברים יגש אליהם יגיש ראי' אליהם, מתקיף לה רב אשי הא למה לי קרא סברא הוא דכאיב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא כו', ובשטמ"ק הק' דדלמא בעי קרא לאפוקי מדסומכוס דאמר יחלוקו, וגם להיפוך קשה דאם הוי סברא פשוטה עד דא"צ ע"ז קרא א"כ מ"ט דסומכוס, ואי נימא משום דסומכוס ס"ל דממון המוטל בספק חשוב כשניהם מוחזקים וכמ"ש התוס' ב"מ צו:, א"כ גם לרבנן נימא כן ולא נחשוב תפוס למוחזק, דהא רבנן נמי אית להו דינא דממון המוטל בספק חולקין היכא דליכא תפוס, וא"כ מ"ט תפיסתו מעכב מלומר יחלוקו ואמרי' הממע"ה.

(ב) בעצם הדין דהממע"ה כתב רש"י בכ"מ דראיה ר"ל עדים, וא"כ לכאור' קשה איך מוציאין מטעם ברי ושמא למ"ד ברי עדיף, וברי ודאי אינו ראי' כלל דאין לך נוגע גדול מזה, וכן איך מועיל מיגו להוציא אחד מ"ד, וכן רוב לרב איך מועיל, ודוחק

[ובזה נִיחָא דְלֵא נִקְט הַתּוֹס' לְשׁוֹן דְּסִמּוֹן מִיַּעוּט לַחֲזָקָה דְּזֵהוּ רַק בְּאִיסוּרֵי וּלְר"מ].
וְכַעֲיֵן זֶה נִר' מְדַבְּרֵי הַמֵּאִירִי (יְבֻמוֹת לֵא).
שִׁכְתָּב דִּיש פּוֹסְקִים תְּרִי וְתֵרִי סְפִיקָא
דְּאוּרִייתָא וְלֵא מוֹקְמִי אַחֲזָקָה וּמ"מ נִכְסֵי
דְּבֵר שְׂטִיא מוֹקְמִינֵן אַחֲזָקָת מֵרָא קָמָא דְּמִמּוֹן
שָׁאנִי, וְגַם בְּזֵה נִר' הִטְעַם מִשּׁוּם דִּיש לְמֵרָא
קָמָא זְכוּת דְּנִיבְעִי לְהַחֲזִיקוֹ.

(ד) הֵנָּה בַּח' הַג"ר רָאוּבֵן ב"ב הֵבִיא סְתִירָה
בְּתוֹס' ב"ב דָּף נ: (ד"ה וְסָפֵק) שֶׁהָק'
עֲמֻש"כ רִש"י הִטְעַם דְּסָפֵק נִפְשׁוֹת לְהִקָּל
מִכַּח קָרָא דּוֹהֲצִילוּ הָעֵדָה, דֵּא"צ לִזְה קָרָא
דֵּהָא אֲפִילוּ מִמּוֹן לֹא מִפְקִינֵן מִסְפִּיקָא כ"ש
דֵּאִין הוֹרִגִין אוֹתוֹ מִסָּפֵק, וְהִשְׁתָּא לְמֻש"כ
הַתּוֹס' ב"ק דְּמִמּוֹן א"י לְהוֹצִיא ע"י רֹב
מִשּׁוּם דִּיש מִיַּעוּט וְחֲזָקָה מִשָּׂא"כ נִפְשׁוֹת
(דֵּאִין חֲזָקָת חֵי כְּלוּם לִגְבֵי הַסָּפֵק אִם מִחֻיִּב
בְּעוֹנֶשׁ מִיתָה), הִרִי י"ל כֵּן גַּם לְעִנִּין סָפֵק
הַשְּׁקוּל, דְּבִמְמוֹן אֵין מוֹצִיאִין מִטַּעַם הַחֲזָקָת
מִמּוֹן מִשָּׂא"כ בְּנִפְשׁוֹת דְּלִיכָא חֲזָקָה [וְבִזֵּה
לכ' עֲדִיף הַסְּבָרָא דְּבִסָּפֵק הַשְּׁקוּל יִכּוּלִין
לְצַרֵּף הֵצֵד פְּטוֹר לְהַחֲזָקָה וּמֵה"ט אֵין
מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ מִסָּפֵק מִשָּׂא"כ לְעִנִּין נִפְשׁוֹת].
וְכַתֵּב שֶׁם לְבָאֵר כּוּוֹנֵת הַתּוֹס' דֵּאֲפִילוּ הֵיכָא
שָׁאִין לוֹ דִּין חֲזָקָת מִמּוֹן לְפּוֹטְרוֹ [וְכִגּוֹן תּוֹת'
סְפִיקָא דְּאוּרִייתָא] מ"מ בְּסָפֵק הַשְּׁקוּל אֵין
מוֹצִיאִין מִמּוֹן מִסָּפֵק כִּיּוֹן שֶׁהוּא תְּפוּס בֵּה
וּמִסְפִּיקָא לֹא עֲבָדִי עוֹבְדָא, וְכַעֲיֵן זֶה
בְּקוּבָה"ע (ס"י עֵא) בְּטַעַם דְּמוֹעִיל תְּפִיסָה

וְחִי' נִר' מוֹכֵרָח מִזֵּה דְּבִכָּל הַנִּי גּוּוֹנִי
דְּמוֹצִיאִין מִמּוֹן בְּפָחוֹת מַעֲדִים ע"כ
מִשּׁוּם דֵּאִין הוֹצָאָה זֹו חֲשִׁיב הוֹצָאָה מִן
"הַמוֹחֲזָק", וְמָה דְּצָרִיךְ לְהוֹצִיא מִמּוֹן מִתַּחַת
יָד תְּפִיסָה שֶׁל הָאָדָם אֵין מִסְפִּיק לְשׁוּאוֹתוֹ
מוֹחֲזָק שִׁיחָא לוֹ הַזְכוּת דֵּהַמַּמְע"ה, דְּבִיאוֹר
הָךְ זְכוּת הִיא אַךְ וִרָק אִם בְּצִירוֹף לְהַתְּפִיסָה
בְּע"י לְמִימֵר אוֹקִי מִמּוֹנָא בַּחֲזָקָת מֵרִי, אֲבָל
אִם הַתְּפִיסָה א"י לְחִיִּיב לָנוּ לֹמֵר אוֹקִי
מִמּוֹנָא בַּחֲזָקָת מֵרִי, אִז אֵין לוֹ שׁוּם זְכוּת
בְּהָךְ תְּפִיסָה לְחִיִּיבו לְתוֹבַע לְהֵבִיא עֲדִים כְּדִי
לְזָכוּת, וְרִשׁוֹת בִּיד ב"ד לְצַדֵּד דֵּהוּא תּוֹפֵס
שְׁלֵא כְּדִין וּמִמִּילָא אֵין שׁוּם מַעֲכָב לְב"ד
לְהוֹצִיא מִתַּח"י הַתּוֹפֵס לִיתֵן לְהַתּוֹבַע אוֹ
לֹמֵר חֲלוּקָה שׁוּדָא מוֹנָח וְכֵדָא"ג.

וְבֵן מְפּוֹרֶשׁ בְּסוּגִיא ב"מ לז: הָא דְּמִסְפִּיקָא
לֹא מִפְקִי' מִמּוֹנָא הֵיִינוּ מִשּׁוּם דְּאוֹקְמִי'
מִמּוֹנָא בַּחֲזָקָת מֵרִי, וְכ"נ מְפּוֹרֶשׁ לְעִנִּין בְּרִי
וְשָׂמָא לְמ"ד לֹאוּ בְּרִי עֲדִיף דֵּה"ט דְּמוֹקְמִי'
מִמּוֹנָא בַּחֲזָקָת מֵרִי (ע"י כְּתוּבוֹת יב:).

וְע"ע בְּתוֹס' ב"ק (כז: ד"ה קַמ"ל) שֶׁכ' לְחִלָּק
בֵּין נִפְשׁוֹת דְּאֻזְלִי ב'י בְּתֵר רֹבָא לְמִמּוֹן
דְּלֹא מִפְקִי' ע"י רֹב מִשּׁוּם דֵּאִיכָא מִיַּעוּט עִם
הַחֲזָקָה,¹ וְאֵף דְּבַעֲלָמָא ס"ל לְרַבֵּנָן דְּרֹבָא
וְחֲזָקָה רֹבָא עֲדִיף וְלֹא אִמְרִי סִמּוֹן מִיַּעוּט
לְחֲזָקָה, מ"מ לְעִנִּין מִמּוֹן י"ל דְּעֲדִיף הַחֲזָקָת
מִמּוֹן דֵּהוּי מִחֻיִּיב לְהַעֲמִיד הַמִּמּוֹן בַּחֲזָקָתוֹ,
וְזֵהוּ מִזְכוּתֵי הַמוֹחֲזָק, לְכֵן מִצְטָרֵף הַמִּיַּעוּט,

1. ע"ש עוֹד בְּתוֹס' לְעִנִּין מָה דְּרֹבָב שֶׁל ב"ד לִיכָא חֲסִירוֹן דֵּאִין הוֹלְכִין אַחֵר הָרֹב אֲפִי' לְשִׁמּוּאֵל, מִשּׁוּם
דְּב"ד מִפְקִי מִיִּנְיָה וְאֵין שִׁיךְ לֹמֵר אוֹקִי מִמּוֹנָא בַּחֲזָקָת מֵרִי, הִרִי לְהַדִּיא דְּתְּפִיסָה שָׁאִינוּ מִחֻיִּיב לֹמֵר אוֹקִי
מִמּוֹנָא בַּחֲזָקָת מֵרִי א"י לְחִיִּיב הַמַּמְע"ה.